

สมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Desirable citizenship competencies in the 21st century of the students of
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

ออมวจี พิบูลย์^{1*} และ สุวิมล พิบูลย์¹
Ormwejee Pibool^{1*} and Suwimol Pibool¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา 3) สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ รอบปกติ จำนวน 378 คน (กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามปลายเปิดและประเด็นข้อคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนด้วยสถิติ ANOVA และการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อคำถามปลายเปิดและการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.71) เมื่อพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศ คณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ศูนย์ที่เรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาศูนย์ทันตรา มีสมรรถนะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 สูงกว่านักศึกษาศูนย์สุพรรณบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ในด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี (เกรด 2.50-2.99) เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับพอใช้ (เกรด 2.00-2.49) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา พบว่า ประสบการณ์ในครอบครัวและประสบการณ์ในสถานศึกษามีผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหรือเพิ่มพูนคุณลักษณะหรือสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาพบว่า ควรส่งเสริม (1) ผ่านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างคงทนและถาวร โดยผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา (2) ผ่านกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมโดยสถาบันหรือกิจกรรมโครงการที่เน้นการสร้างชุดความคิดแบบเติบโตในตัวนักศึกษา (the growth mindset) เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ พัฒนาทักษะการ

¹ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹ Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

* Corresponding author. E-mail: ormwejee3512@gmail.com

สื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และ (3) ผ่านกิจกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา ที่มุ่งพัฒนาตนในด้านการกำกับตนเอง ความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน การมีทักษะการใช้ชีวิต ทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คำสำคัญ: สมรรถนะ ความเป็นพลเมือง ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were to 1) studied the desirable citizenship competencies in the 21st century of students, 2) studied the best practices for developing desirable citizenship competencies in the 21st century of students, and 3) synthesized the appropriate approaches for developing the desirable citizenship competencies in the 21st century of students. The sample consisted of 378 undergraduate students by stratified random sampling and the sample size was determined according to the Yamane method at 95% confidence level. Research instruments were Likert rating scale questionnaire, open-ended questionnaire, and interview items for focus group discussion. Data were analyzed by mean, standard deviation, t-test, ANOVA, and content analysis for open-ended questionnaire and focus group discussion.

The research results suggested that the overall score of the desirable citizenship competencies in the 21st century of students is at the high level (\bar{X} =4.11, S.D.=0.71). In comparative study between groups by gender, faculty, year of study, learning center; and achievement level, it is found that students at Hantra center got higher score in citizenship competencies in the 21st century than students at Suphanburi center, at a significance level of 0.05. It is also found that students with good academic achievement (grade=2.50-2.99) had higher membership performance with moderate/fair academic achievement (grade=2.00-2.49) at a significance level of 0.05. In terms of the best practices for developing desirable citizenship competencies in the 21st century of students, it is found that family background and educational experience have a profound impact on the development or the enhancement of characteristics or performance of the students in the 21st century. The appropriate approaches for developing the desirable citizenship competencies in the 21st century of students were through learning management in the courses that teachers have to design. Students are allowed to take action and solve problems by themselves. The teachers are responsible for guiding and facilitating students' learning in order to achieve sustainable and permanent self-learning, through student activities, special projects, or project-based learning that focus on building the growth mindset of students. The projects should focus on analytical thinking, creative thinking, problem-solving, communication and interpersonal skills, moral and ethics, and performance as an active citizen, through student self-development activities that allow students to develop themselves in terms of self-regulation, self-confidence, and being an active learner. The activities should focus on information and technology skills, life skills, the 21st century living skills, moral and ethics, and performance as an active citizen.

Keywords: competencies, desirable citizenship, the 21st century

บทนำ

สังคมมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่เสมอ ไม่มีสังคมหรือวัฒนธรรมใดหยุดอยู่กับที่ การเปลี่ยนแปลง

ทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันเสมอ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านบรรทัดฐาน

และสถานภาพ บทบาทในระบบสังคมหรือโครงสร้างสังคม ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านชีวิตความเป็นอยู่หรือวิถีแห่งการดำรงชีวิต ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลก โดยเฉพาะในยุคที่ความเจริญของเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมต่อประชาคมโลกไว้ด้วยกันผ่านระบบเครือข่ายทางสังคม จนนำไปสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคที่เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและการคมนาคมมีความเจริญก้าวหน้ามาก โลกแคบลง ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมตามมาหลายประการ เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ความคิด เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (multi-culture) ที่มีความหลากหลาย ทั้งความเชื่อ อุดมการณ์ ค่านิยม ภาษา การสื่อสาร ฯลฯ แม้ว่าสังคมโลกจะเปลี่ยนแปลงไปสู่โลกไร้พรมแดนมากเท่าใด แต่ในขณะเดียวกัน ความมีสำนึก ความเป็นตัวตนก็ปรากฏเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน กลายเป็นความหลากหลายทางสังคมและพหุสังคม (multi-societies)

กระแสโลกาภิวัตน์และกระแสสังคมดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ทุก ๆ คนต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 กลายเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตและการทำงานในระบบสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ประชาชนในประเทศต้องปรับเปลี่ยนไปตามพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต

อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทญัตติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

ในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้วางเป้าหมายด้านผู้เรียน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (reading) การเขียนได้ (writing) และการคิดเลขเป็น (arithmetic) ส่วน 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (creativity and innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (cross cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ (communications, information and media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์

และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (computing and ICT literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (career and learning skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (compassion) (Office of the Education Council, 2017)

นอกจากนี้การพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่พึงประสงค์นั้น ต้องพัฒนาคนในประเทศให้เป็นพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้หลากหลาย โดยคุณลักษณะของพลเมืองดี จากการระดมความคิดในการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า จากงานวิจัยของ Viphatphumiprathes (2013) มีดังนี้ 1) มีความรับผิดชอบ คือ ต้องยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้สิทธิ รู้หน้าที่ของตัวเอง 2) มีสามัคคีธรรม คือ ต้องรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น 3) มีนิติธรรม คือ การตัดสินใจปัญหาโดยใช้เหตุผล 4) มีความสมบูรณ์ทั้งกายและใจ 5) มีสติปัญญา 6) มีอารมณ์มั่นคง 7) มีวุฒิภาวะทางสังคม 8) เห็นคุณค่าของสภาวะแวดล้อม ท้องถิ่น 9) ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 10) ให้เกียรติผู้อื่น 11) มีจิตสาธารณะหรือมีจิตสำนึกสาธารณะ 12) มีความรู้เท่าทันทั้งงานกฎหมายและขนบธรรมเนียม ประเพณี 13) รู้จักพึ่งตนเอง 14) มีความกล้าที่จะต่อต้านระบอบที่ไม่ใช่ประชาธิปไตย 15) มีความไว้วางใจในระบอบประชาธิปไตย 16) รู้แพ้รู้ชนะ รู้จักทำงานร่วมกันโดยสันติ 17) มีความภูมิใจในตนเอง 18) มีศีลหรืออย่างอื่นที่เทียบเท่า

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งมั่นพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีขั้นสูง มุ่งให้บัณฑิตมีสมรรถนะ

ในการเป็นผู้ประกอบการและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีความรู้ รักการเรียนรู้และสู้งาน ซึ่งในการนี้ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันต้องให้ความสนใจ โดยในที่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาในประเด็นของสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จะทำให้ทราบสภาพปัจจุบันของสมรรถนะ (baseline) และ การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ รวมทั้งสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา จะนำไปสู่การวางแผนพัฒนานักศึกษา พัฒนาการเรียนการสอน กระบวนการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม และปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาหรือบัณฑิตของมหาวิทยาลัยให้เป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ เพื่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา (2) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา และ (3) เพื่อสังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยผสมผสาน (mixed methods research) ซึ่งมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กับข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ รอบปกติ จำนวน 6,029 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ รอบปกติ จำนวน 378 คน (กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ในการสนทนากลุ่ม คือ บุคลากรแกนนำของมหาวิทยาลัย ที่มีบทบาทสำคัญและมีหน้าที่รับผิดชอบในงานกิจกรรมพัฒนานักศึกษา คือ รองคณบดีด้านพัฒนานักศึกษา และแกนนำนักศึกษา คือ นายกสโมสรณ์นักศึกษาแต่ละคณะ (6 คณะ) รวม 12 คน ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ และ แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนานักศึกษาที่ควรจะเป็นในอนาคต

ช่วงเวลาการศึกษา ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานและวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีเครื่องมือที่ใช้ ดังนี้

1. แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ สร้างขึ้นจากรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะสำหรับการเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ใน

ศตวรรษที่ 21 จาก Chaumnaseaw (2016); Office of the Education Council, (2018); Phacharuen (2018); Ponpichai (2018); Mepadit (2019) ภายใต้กรอบนิยามเชิงปฏิบัติการ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.80-1.00 และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ซึ่งพบว่า สมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 3) ด้านทักษะการใช้ชีวิต 4) ด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ด้านทักษะการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ 6) ด้านทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ข้อคำถามในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลด์ริน (KMO)=0.95 ค่า Chi-square=25551.47 สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือสรุปได้ว่า ตัวแปร 60 ตัวแปร ใน 6 ด้าน มีความเหมาะสม มีความตรงตามโครงสร้างเมื่อนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับนักศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยรวมพบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

2. แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อตรวจสอบยืนยันข้อสรุปจากการค้นพบ และระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในอนาคต เป็นเครื่องมือที่มีความตรง

ตามเนื้อหา ตรงตามจุดประสงค์เพื่อใช้ในกระบวนการสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยระบบ Google Form (internet) และด้วยตนเอง และจัดสนทนากลุ่มในระบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิจารณาเชิงเปรียบเทียบในรายละเอียด จำแนกตามกลุ่มเพศ ด้วยสถิติทดสอบที (t-test) และจำแนกตามกลุ่มคณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ศูนย์ที่เรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ANOVA

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อความปลายเปิด และการสนทนาแบบกลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 378 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.86 ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.43 มีผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.50-2.99 และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 58.65 ผลการศึกษาจำแนกตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. **สมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21** พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน (\bar{X} =4.11, S.D.=0.71) โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ ด้านทักษะการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (\bar{X} =4.16, S.D.=0.63) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (\bar{X} =4.16, S.D.=0.66) ด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (\bar{X} =4.16, S.D.=0.72) ด้านทักษะการใช้ชีวิต (\bar{X} =4.13, S.D.=0.72) ด้านทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (\bar{X} =4.00, S.D.=0.74) และด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ (\bar{X} =4.00, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศ คณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ศูนย์ที่เรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาศูนย์ทันตกรรมมีสมรรถนะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 สูงกว่านักศึกษาศูนย์สุพรรณบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าในด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี เกรดเฉลี่ย 2.50-2.99 มีความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับพอใช้ หรือเกรดเฉลี่ย 2.00-2.49 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายละเอียดดัง (Table 1-5)

Table 1 The desirable citizenship competencies in 21st century of students.

competencies	\bar{x}	S.D.	competencies level
1. moral and ethical aspects			
1.1 be honest	4.25	0.60	high
1.2 have discipline	3.99	0.43	high
1.3 have patience and diligence	4.01	0.67	high
1.4 have consciousness modest	3.92	0.74	high
1.5 be modest	4.19	0.63	high
1.6 take responsibility	4.19	0.72	high
1.7 have good wishes, be considerate to others	4.32	0.68	high
1.8 have unity with the group	4.27	0.60	high
1.9 be grateful	4.36	0.60	high
1.10 be economical	4.13	0.74	high
overall	4.16	0.66	high
2. membership performance			
2.1 respect and obey the constitution and law	4.23	0.63	high
2.2 respect the rights and freedom of others	4.27	0.69	high
2.3 respect the principle of equality	4.17	0.76	high
2.4 respect individual differences	4.12	0.89	high
2.5 responsible to society and the public	4.12	0.74	high
2.6 behave according to democracy	4.18	0.62	high
2.7 contribute to solving problem of the community and society	4.13	0.67	high
2.8 have a public mind	4.17	0.67	high
2.9 behave according to the principles of respectful religion	4.12	0.71	high
2.10 living according to the principle of sufficiency economy	4.06	0.79	high
overall	4.16	0.72	high
3. life skills			
3.1 adaptation to social and culture conditions	4.15	0.71	high
3.2 dealing with various problems that arise	4.14	0.73	high
3.3 decision making	4.19	0.67	high
3.4 dealing with emotions and stress	4.07	0.71	high
3.5 ability to think and create	4.13	0.71	high
3.6 critical thinking	4.04	0.75	high
3.7 communicate appropriately in various situation	4.06	0.77	high
3.8 managing and perceiving one's own emotions	4.14	0.71	high
3.9 having freedom of thought and own life	4.16	0.73	high
3.10 having responsibility and self-reliance	4.19	0.71	high
overall	4.13	0.72	high

Table 1 The desirable citizenship competencies in 21st century of students (continue).

competencies	\bar{x}	S.D.	competencies level
4. academic knowledge and information technology			
4.1 have academic competence in the field of study	3.96	0.75	high
4.2 able to apply academic knowledge	3.99	0.77	high
4.3 able to analyze and synthesize academic knowledge	3.96	0.74	high
4.4 have operational skills in the field of study	3.99	0.76	high
4.5 have academic knowledge that is up to date with modern technology	4.02	0.73	high
4.6 able to use information technology	4.05	0.73	high
4.7 have discretion in choosing information	4.01	0.78	high
4.8 respect rules and regulations and have a code of ethics in the use of information technology	4.07	0.70	high
4.9 have data presentation skills	3.96	0.75	high
4.10 can apply academic knowledge and information technology	4.02	0.74	high
overall	4.00	0.75	high
5. communication and interpersonal skills			
5.1 listening to opinion of others	4.25	0.61	high
5.2 learning and understanding human nature	4.17	0.60	high
5.3 motivating interpersonal communication	4.13	0.67	high
5.4 having verbal communication skills, body language and tone of the voice	4.11	0.66	high
5.5 having systematic and clear communication	4.07	0.60	high
5.6 having interpersonal relationships with other people	4.16	0.62	high
5.7 understanding of patterns of interpersonal interaction	4.12	0.66	high
5.8 honoring and accepting	4.19	0.62	high
5.9 having sincerity and good wishes for others	4.20	0.61	high
5.10 helping and being considerate to others	4.23	0.62	high
overall	4.16	0.63	high
6. 21 st century life skills			
6.1 reading skill	4.05	0.75	high
6.2 writing skill	3.99	0.68	high
6.3 calculation skill	3.85	0.83	high
6.4 critical thinking and problem solving skills	3.98	0.70	high
6.5 communication, Information and media literacy skills	3.99	0.77	high
6.6 leadership and teamwork skills	4.02	0.73	high
6.7 creative and innovation skills	4.01	0.71	high
6.8 computer and information technology skills	4.02	0.79	high
6.9 professional, learning and self-reliance skills	4.10	0.71	high
6.10 understanding of cultural difference skills	4.10	0.74	high
overall	4.00	0.74	high

Table 2 A comparison of the desirable citizenship competencies in 21st century of students between different learning centers.

sources of variation	SS	df	MS	F	Sig.
between group	2.80	3	0.93	4.10	0.01
within group	83.35	375	0.23		
total	86.15	378			

Table 3 A pair comparison of the means of the desirable citizenship competencies in 21st century of students between different learning centers.

learning centers / means	Nonhaburi	Hantra	Wasukri	Suphanburi
	4.11	4.26	4.06	3.83
Nonhaburi	4.11	-	0.15	0.06
Hantra	4.26	-	0.20	0.43 [*]
Wasukri	4.06		-	0.23
Suphanburi	3.83			-

^{*} significant at 0.05 level.

Table 4 A comparison of the desirable citizenship competencies in 21st century of students (being a good member of society) between different achievement level.

sources of variation	SS	df	MS	F	Sig.
between group	3.10	2	1.55	4.96	0.01
within group	114.78	376	0.31		
total	117.89	378			

Table 5 A pair comparison of the means of the desirable citizenship competencies in 21st century of students (being a good member of society) between different achievement level.

academic achievement/means	2.00-2.49	2.50-2.99	≥3.00
	3.99	4.22	4.15
2.00-2.49	3.99	-	0.23 [*]
2.50-2.99	4.22	-	0.07
≥3.00	4.15		-

^{*} significant at 0.05 level.

2. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา (จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของนักศึกษา) พบว่า ประสพการณ์ในครอบครัว/ในขณะเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ป.1-ม.6) ปวช., ปวส. หรือขณะเรียนปริญญาตรีที่นักศึกษาเห็นว่ามีผลดีอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหรือเพิ่มพูนคุณลักษณะหรือสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา

ประสพการณ์ในครอบครัว ที่นักศึกษาเห็นว่ามีผลดีอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหรือเพิ่มพูนคุณลักษณะหรือสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา คือ ความรัก ความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ของครอบครัว การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ให้อิสระในการตัดสินใจ หรือทำกิจกรรมร่วมกัน การอบรมสั่งสอนจากครอบครัว โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัย พัฒนาการต่าง ๆ จะเริ่มมาจากครอบครัว และธุรกิจครอบครัวทำให้มีประสพการณ์และความสามารถเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันความเชื่อและค่านิยมที่ผิดของครอบครัวก็ส่งผลต่อเด็กเช่นกัน

ประสพการณ์ในสถานศึกษา ประสพการณ์ที่นักศึกษาเห็นว่ามีผลดีอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหรือเพิ่มพูนคุณลักษณะหรือสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา คือ การดูแลเอาใจใส่ การให้คำแนะนำ คำปรึกษาจากครู ความช่วยเหลือจากเพื่อน การศึกษาในแต่ละช่วงวัยทำให้ได้รับพัฒนาการต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอน ทั้งความรู้ ความคิด ทักษะต่าง ๆ เรียนรู้การเข้าสังคม การทำงานร่วมกัน การเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความคิด การให้เกียรติรับฟังกัน การปรับตัวเข้ากับสังคมที่หลากหลาย การปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม กฎระเบียบ การกล้าคิดกล้าทำ

กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบต่องานตัวเองและสังคม โดยกิจกรรมที่นักศึกษาเห็นว่ามีผลดีต่อการพัฒนาหรือเพิ่มพูนคุณลักษณะ คือ กิจกรรมกีฬา ดนตรี ชุมนุม การวาดภาพ งานศิลปะ การเข้าค่าย การเรียน ร.ด. โดยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมตอนเช้า การเข้าแถวหน้าเสาธง ร้องเพลงชาติ การอบรมของครูหน้าเสาธง การแบ่งเวรทำความสะอาดในห้องเรียน กิจกรรมบันทึกการอ่าน (พ่อแม่ต้องเซ็นรับรอง) การฝึกงานในระดับ ปวช., ปวส. ทำให้ได้ประสพการณ์การทำงาน ฝึกทักษะปฏิบัติในสถานประกอบการจริง นอกจากนี้กิจกรรมจิตอาสา เช่น การพัฒนาวัด การก่อสร้างห้องน้ำ ทาสีอาคาร ซ่อมแซมอุปกรณ์สิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ สร้างบ้านให้คนยากไร้ การบริจาคสิ่งของ การทำงานกับมูลนิธิการกุศล กิจกรรมวันเด็กและวันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ การทำโครงการระหว่างเรียน กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิต เพิ่มพูนคุณลักษณะหรือสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา

จากผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่สองที่พบว่า ประสพการณ์ในครอบครัวและประสพการณ์ส่วนใหญ่ในขณะที่เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปวช., ปวส. มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ประกอบกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Jatupom (2014); Phinla (2017); Viphatphumiprathes (2017); Office of the Education Council, (2018); World Economic Forum (2018); UNESCO (2019) ผสมกับการจัดสนทนากลุ่ม (focus group

discussion) จากบุคลากรแกนนำของมหาวิทยาลัยและแกนนำนักศึกษา เพื่อการตรวจสอบยืนยันข้อสรุปจากการค้นพบ และระดมความคิดเห็นเพิ่มเติม ทำให้สามารถสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาในขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีผลทำให้สามารถเพิ่มความเข้มข้นของระดับสมรรถนะที่พึงประสงค์ให้มากยิ่งขึ้นและเกิดการพัฒนาต่อเนื่องตามระดับชั้นปีที่ศึกษา หรือเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน ได้ดังนี้

3.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้สอนต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ในการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ต้องสอนแทรกเนื้อหาเรื่องคุณธรรม จริยธรรม หลักธรรม แนวคิด ทฤษฎีตามหลักศาสนา จัดกิจกรรมทางศาสนาให้นักศึกษามีส่วนร่วม ส่งเสริมให้นักศึกษา ศึกษาแนวปฏิบัติจากบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม อบรมสั่งสอนชี้แนะให้นักศึกษารู้จักผิดชอบชั่วดี โดยสังเกตพฤติกรรม ความประพฤติของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ในส่วนของผู้สอนอาจมีแบบฟอร์มบันทึกการสอนที่มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสามารถนำกิจกรรมการสอนนี้ไปบันทึกในแบบฟอร์มประเมินตน (HRD) ได้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติมากขึ้น

3.2 ด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ เชิญผู้เกี่ยวข้องร่วมกันการมีมารยาทในสังคมมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตน รับผิดชอบต่อครอบครัวชุมชนจัดกิจกรรมในสถานศึกษา เช่น การรณรงค์ไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ไม่สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ หองน้ำ ชุ่มปากผ่อน หรือสวนหย่อม รณรงค์การใช้ยานพาหนะในรั้วมหาวิทยาลัย ให้ปลอดภัย ถูกต้องตามกฎหมายจราจร กฎระเบียบข้อบังคับ และมีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ

เฉพาะ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งประธานนักศึกษาและกรรมการนักศึกษาในมหาวิทยาลัย การให้นักศึกษาไปสังเกตหน่วยเลือกตั้ง รณรงค์ให้ใช้สิทธิในการเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตย มีการลงพื้นที่ชุมชนใกล้สถานศึกษา เพื่อศึกษาวิเคราะห์ รับรู้สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน แล้วนำมาจัดกิจกรรมอาสาพัฒนาจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ หรือสร้างเครื่องมือ เครื่องจักร นำองค์ความรู้สู่ชุมชน เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้ชุมชน

3.3 ด้านทักษะการใช้ชีวิตผู้สอนต้องให้อิสระแก่นักศึกษาในการวางแผนพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต โดยคอยชี้แนะจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตให้นักศึกษา ให้นักศึกษา ศึกษาวิเคราะห์บุคคลตัวอย่างหรือบุคคลต้นแบบในการดำเนินชีวิต จัดกิจกรรมการใช้ชีวิต การอยู่รอดหากต้องพบกับการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ อุบัติเหตุต่าง ๆ ให้แนวทางปฏิบัติที่ดี เช่น การรักษาศีล 5 หลักเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกงานกับสถานประกอบการ หรือสถานที่จริงในระยะเวลาที่เหมาะสม ใช้เทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมสหนาการ เพื่อการผ่อนคลายลดความเครียด เช่น ชมรมกีฬา ดนตรี ศิลปะ การแสดง การพัฒนาบุคลิกภาพ จัดเวทีเสวนาเชิงวิพากษ์กร ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ด้านทักษะการใช้ชีวิตแก่นักศึกษา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน สำหรับนักศึกษากลุ่มเสี่ยงในช่วงวัยที่ต้องระมัดระวัง ควรให้ความรู้ในเรื่องของเพศศึกษา การคุมกำเนิด อันตรายจากโรคเอดส์ ยาเสพติด อาจมีกิจกรรมไปศึกษาดูงานในสถานที่จริง เช่น สถานบำบัดยาเสพติด ทัณฑ์สถาน เพื่อป้องกันไม่ให้นักศึกษาเดินทางผิด

3.4 ด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้สอนต้องถ่ายทอดรู้ทางวิชาการที่ทันสมัยต่อนักศึกษา จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม มหกรรมการจัดการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น ผู้สอนต้องพัฒนาเทคนิควิธีการสอนที่ทำให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง มีทักษะปฏิบัติงานตามสาขาวิชาเอก วิชาชีพ เน้นปฏิบัติงานจริง โดยมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และสื่อเทคโนโลยีร่วมสมัยให้ผู้เรียนสามารถสืบค้น จัดการ และสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างถูกต้องตามจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นำเสนอข้อมูลให้ถูกต้องตามหลักการ สถานศึกษา ต้องสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศให้พร้อม มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไวและพร้อมต่อการสืบค้นหาข้อมูลของนักศึกษา

3.5 ด้านทักษะการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้สอนจัดให้มีกิจกรรมที่นักศึกษาต้องทำงานร่วมกัน เพื่อฝึกให้นักศึกษาสามารถสื่อสาร และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ เคารพให้เกียรติผู้ที่เห็นต่าง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข

3.6 ด้านทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างคงทนและถาวร ผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะ และอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา เน้นการสร้างชุดความคิดเชิงพัฒนาในตัวนักศึกษา (the growth mindset) มีการพัฒนาทักษะอาชีพที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีรายได้ ฝึกผู้เรียนให้รู้จัก

วางแผนชีวิตทางด้านการทำงาน การมีครอบครัว การรักษาสุขภาพกายสุขภาพใจ การออมเงินเพื่อการดำรงชีวิตในอนาคต การเคารพกฎกติกาของสังคม ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยและกฎหมาย บ้านเมือง ฝึกความอดทน อดกลั้น ขยันหมั่นเพียร อ่อนน้อมถ่อมตน รอบคอบ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตื่นตัว และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบัน

โดยสรุป รูปแบบหรือแนวทางการจัดกิจกรรมสามารถทำได้ 3 แนวทางสำคัญ แต่ละแนวทางอาจเน้นเป้าหมายคุณลักษณะที่แตกต่างกัน และซ้ำกันในบางรายการ คือ 1) ผ่านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างคงทนและถาวร โดยผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะ และอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา 2) ผ่านกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมโดยสถาบันหรือกิจกรรมโครงการที่เน้นการสร้างชุดความคิดแบบเติบโตในตัวนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาอุปสรรค พัฒนาทักษะการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และ 3) ผ่านกิจกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา ที่มุ่งพัฒนาตนในด้านการกำกับตนเอง ความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน การมีทักษะการใช้ชีวิต ทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายดังนี้

1. สมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศคณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pamichparinchai (2017) ที่พบว่า 1) นิสิตมีความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ คือ มีความเท่าเทียมกัน ยอมรับความแตกต่าง มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพสิทธิของตนและผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม มีอิสระและพึ่งพาตนเอง เข้าใจระบอบประชาธิปไตย และมีส่วนร่วม 2) นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความเป็นพลเมืองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตหญิงมีความเป็นพลเมืองสูงกว่า นิสิตชายในองค์ประกอบ มีความเท่าเทียมกันและยอมรับความแตกต่างกัน 3) นิสิตที่อยู่ต่างกลุ่มคณะวิชาต่างกัน มีความเป็นพลเมืองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในองค์ประกอบ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น และเข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม โดยนิสิตกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความเป็นพลเมืองสูงกว่ากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ 4) นักศึกษาที่อยู่ชั้นปีต่างกัน มีความเป็นพลเมืองในทุกองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัย

ของ Ponpichai (2018) ที่พบว่า ตัวแปร เพศ สาขาวิชา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับการศึกษาของบิดาและระดับการศึกษาของมารดา มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีไม่แตกต่างกัน ส่วนในเชิงเปรียบเทียบระหว่างศูนย์ที่เรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาศูนย์ทันตกรรมมีสมรรถนะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 สูงกว่านักศึกษาศูนย์สุพรรณบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ในด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนในระดับดีเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับพอใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ponpichai (2018) การที่ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยส่วนใหญ่ได้รับการยืนยันว่า เกิดจากประสบการณ์เดิมมากกว่าประสบการณ์ ในขณะที่เรียนปริญญาตรี ส่วนที่ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ คณะที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษา อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนและกิจกรรมยังไม่ได้จัดต่อเนื่องตลอดหลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่จัดในภาพรวมทั้งมหาวิทยาลัย และนักศึกษามีอายุอยู่ในช่วงวัยใกล้เคียงกัน ทำให้ยังไม่เห็นความแตกต่างของพัฒนาการที่ชัดเจน ซึ่งในกรณีนี้หากการเรียนในระดับปริญญาตรีมีการจัดประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาระดับสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นไปด้วย

2. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในครอบครัว และประสบการณ์ที่ได้รับในสถานศึกษา มีส่วนอย่างมากในการหล่อหลอมและส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phacharuen (2018) ที่พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการทดสอบรายคู่ สามารถอธิบายว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในครอบครัวที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม มีอิสระในการคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้ดี มีความมั่นคงในอารมณ์ ปรับตัวได้ดีและมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา

จากการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา พบว่า ผู้สอนจะต้องพัฒนาการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม ส่งเสริมผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ โดยจัดเป็นรายวิชา และสอดแทรกในทุกรายวิชา ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน โดยครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก lecturer ไปเป็น facilitator สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Meeraka (2017) ที่พบว่า การศึกษาที่ดีสำหรับคนยุคใหม่นั้น ทำให้ลักษณะของครูอาจารย์ก็ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ครูที่รักศิษย์เอาใจใส่ศิษย์ แต่ยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ จะไม่ใช่ครูที่ทำประโยชน์แก่ศิษย์

อย่างแท้จริง กล่าวคือ ครูที่มีใจแก่ศิษย์ยังไม่พอ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอนไปเป็นเน้นที่การเรียนรู้ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ด้วย ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” (teacher) ไปเป็น “ครูฝึก” (coach) หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” (learning facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าที่นี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดหลักสอนน้อย เรียนมาก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” ผู้สอนและสถาบันต้องออกแบบการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ แก้ไขปัญหาเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างคงทนและถาวร โดยผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ต้องเน้นการสร้างชุดความคิดเชิงพัฒนาในตัวนักศึกษา (the growth mindset) ทั้งนี้กิจกรรมส่วนหนึ่ง ต้องดำเนินการผ่านโครงการส่งเสริมโดยมหาวิทยาลัย ในขณะที่สมรรถนะหลายรายการ เหมาะสมที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาตนเองควบคู่ไปด้วย

สรุป

1. สมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศคณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา ศูนย์การเรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาศูนย์ทันตรา มีสมรรถนะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

สูงกว่านักศึกษาศูนย์สุพรรณบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ในด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับพอใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา พบว่า ประสบการณ์ในครอบครัวและประสบการณ์ในสถานศึกษา มีส่วนอย่างมากในการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษา พบว่า ควรส่งเสริม (1) ผ่านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา ที่ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างคงทนและถาวร โดยผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา (2) ผ่านกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมโดยสถาบันหรือกิจกรรมโครงการที่เน้นการสร้างชุดความคิดแบบเติบโตในตัวเอง เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ พัฒนาทักษะการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และ (3) ผ่านกิจกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา ที่มุ่งพัฒนาตนในด้านการกำกับตนเอง ความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน การมีทักษะการใช้ชีวิต ทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ความรู้ทางวิชาการ

และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ แก้ปัญหา เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูมีหน้าที่คอยชี้แนะ คอยอำนวยความสะดวก เน้นการสร้างชุดความคิดเชิงพัฒนาในตัวนักศึกษา

2. การจัดกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาต้องจัดให้ครอบคลุมทุกสมรรถนะในทุกรายวิชา ต่อเนื่องและทั่วถึงทุกชั้นปี ทุกคณะ ทุกศูนย์ที่เรียน

3. มหาวิทยาลัยต้องจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่วัสดุครุภัณฑ์ที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องความเร็วและความแรงของสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงและสืบค้นข้อมูลของนักศึกษา

4. จัดกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชนและท้องถิ่น โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วม

5. คณะฯ และมหาวิทยาลัย ควรออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ผ่านช่องทางการพัฒนาทั้ง 3 ช่องทาง อย่างสอดคล้องกัน คือ (1) ผ่านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา (2) ผ่านกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมโดยสถาบันหรือกิจกรรมโครงการ ที่เน้นการสร้างชุดความคิดแบบเติบโตในตัวนักศึกษาและ (3) ผ่านกิจกรรมพัฒนาตนเองของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยและพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ที่อาจเน้นชุดกิจกรรมดังนี้ คือ (1) ชุดกิจกรรมโครงการบูรณาการผ่านการเรียนการสอนรายวิชาในระดับชั้นปีต่าง ๆ (2) ชุดกิจกรรมโครงการผ่านฝ่ายกิจการนักศึกษาที่นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละชั้นปี หรือการร่วมมือระหว่างสถาบันกับสถานประกอบการในการพัฒนาทักษะอาชีพแก่นักศึกษาตามสาขาวิชาชีพ และ (3) ชุดกิจกรรมพัฒนาตนเองสำหรับนักศึกษาตลอดหลักสูตร ซึ่งชุดกิจกรรมเหล่านี้ ควรเน้นการพัฒนาชุดความคิดเติบโตที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- Chaumnaseaw, P. (2016). *Core competency of Thai citizenship under Democracy* (research report). Bangkok: Ramkhamhang University. (in Thai)
- Jatuporn, O. (2014). Citizenship literacy curriculum: The perspective for developing student for global citizenship in the 21st century. *Social Sciences Research and Academic Journal*, 9(27), 1-14. (in Thai)
- Meeraka, P. (2017). Teacher's characteristics of 21st century. *MBU Education Journal*, 5(2), 23-35. (in Thai)
- Mepadit, K. (2019). Undergraduate characteristics of 21st century with general education courses. *The 14th National and International Sripatum University Conference* (pp. 1-10). Bangkok: Sripatum University. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2018). *Global citizenship education development: GCED*. Bangkok: Prigwan Graphic. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2017). *National education plan 2017-2036*. Bangkok: Prigwan Graphic. (in Thai)
- Pamichparinchai, T. (2017). Citizenship of undergraduate students in Naresuan University. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 23(1), 1-13. (in Thai)
- Phacharueng, W. (2018). Characteristics of good citizenship in a democratic society of students in Maejo University. *MBU Education Journal*, 6(1), 148-161. (in Thai)
- Phinla, W. (2017). Guidelines for learning management in social studies in the development of critical thinking skills for the 21st century learners. *Parichart Journal*, 30(1), 13-34. (in Thai)
- Ponpichai, W. (2018). Good Citizenship characteristics of science and fisheries technology faculty's students, Rajamangala University of Technology, Trang campus. *Humanities and Social Sciences Ubon Ratchathani University*, 9(1), 109-133. (in Thai)
- UNESCO. (2019). *Global citizenship education: Preparing learners for the challenges of the 21st Century*. Paris: UNESCO.
- Viphatphumiprathes, T. (2013). *Democratic citizenship of Dhurakij Pundit University students* (research report). Bangkok: Dhurakij Pundit University. (in Thai)
- Viphatphumiprathes, T. (2017). Instructional guidelines on civic education in Thai higher education. *Journal of Education Prince of Songkla University, Pattani Campus*, 28(3), 13-23. (in Thai)
- World Economic Forum. (2018). *The global competitiveness report*. Geneva: World economic forum. Retrieved June 21, 2020, from <https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobs-students>.